

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglaš: enostolpna m m vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAVIJA

Vseučiliški knjižnici
v Ljubljani.

Obvezni izvod,
poštne prosto.

Uredništvo:

Ica 1/I. Telefon 360.

Uprava:

S. Telefon 44.

si se ne vračajo.

n je priložiti znamke
za odgovor.

Pomirjenje med Anglijo in Francijo.

LLOYD GEORGE ZA NADALJNO PRIJATELJSTVO S FRANCJO.
FRANCOSKA POJASNILA O SVOJEM POSTOPANJU. — ZNAČILNI
OPTIMIZEM FRANCOSKEGA TISKA.

Genova, 9. maja. (Izv.) Nocoj okrog štiriindvajsetih, je naprosil angleški ministrski predsednik angleške in ameriške novinarje, ki so bili pri njem že popoldne, da ga zopet posetijo v hotelu »Miramare«. Povedal jim je, da je prejel od francoskega delegata Barthouja glede potrdila svoje popoldanske izjave in glede intervjuja z listom »Times« nastopno pismo: »Ljubi gospod Lloyd George! Sklicujete se na moje pričevanje o razgovoru, ki ste ga imeli v soboto popoldne. Izjavljate, da nisem rekel, da bi bila zveza med Francijo in Francijo končana in tudi Vi niste delali, da svetujete svojim svetovalcem, naj se sporazumejo z Nemčijo. Govorili ste mi o težkočah pri odnošajih med obema našima državama, niste pa izustili niti besede, ki bi se dala tolmačiti kot namera prekiniti prijateljstvo, ki spaja naši dve državi. Polagam prejšnjem vse svoje zaupanje v potrebnost slege med Anglijo in Francijo. Izražam

Vam svoje najgloblje spoštovanje. Louis Barthou.

London, 9. maja. (Izv.) Francoski ministrski predsednik Poincaré je v nedeljo poslal lordu Hardingu pismo, v katerem izjavlja, da se je angleški ministrski predsednik Lloyd George motil o pravem pomenu francoskega nastopa v Genovi glede belgijskega slučaja. Nihče v Franciji, pravi Poincaré, ne pozablja uslug, katere je izkazala Anglija Franciji med vojno. Francija ni imela voliti med dvema zaveznikoma, njen sklep ji je narekovalo le načelno vprašanje, spoštovanje lastniške pravice.

Pariz, 9. maja. (Izv.) Časopisje, ki stoji v tesni zvezi z vlado, piše, da se je položaj v Genovi danes vidno izboljšal. Zastopniki raznih na konferenci zastopanih držav se resno trudijo, da se doseže sporazum v najvažnejših vprašanjih in se tako reši konferenca.

Italijanska ljudska stranka o Genovi.

Genova, 9. maja. (Izv.) Vodstvo italijanske ljudske stranke je priredilo večeraj v Rimu sejo, na kateri je poročal Don Sturza o svojih razgovorih, ki jih je imel v Genovi. Don Sturza se je med drugim zrazil zelo previdno o praktičnih uspehih konferenci, ki naj bi jih imela na gospodarskem polju. Na seji je bil sprejet sklep, naj se okrepi mirovna stremeljenja narodov. — Kot sredstva za to se priporočajo tudi konference zastopnikov časopisja in sodelovanje vseh držav, da se reši Rusija, kar je smatrati za izraz človečnosti. Glede Nemčije je bila priznana potreba, da se najame inozemsko posojilo in se je glede gospodarskih ciljev nasvetovalo: boj proti nameri, naj se vzdržu-

jejo visoke čarine, olajševanje neposrednih posojil v zlatu za države z nizko valuto in svrhu, da se te valute okrepe, organizacija prometa s sirovinami, pri čemer naj se izključijo umetni monopoli, predvsem monopol za petroleje, ukinitje prepovedi proti izseljevanju, pospeševanje vzpostavitve prometnih sredstev in omejitev državnih izdatkov. Dalje je bila na seji izražena želja, da se v zvezo narodov sprejme vsi narodi. Seja je iz razloga človečnosti in morale protestirala zoper izrabljanje kolonialnih čet. Končno so zborovalci z zadoščenjem vzeli na znanje korake, ki jih je podvzel Don Sturza za ustanovitev bele internacionale.

Angleško-italijanski reparacijski načrt

Genova, 9. maja. (Izv.) Angleški finančni kontrolor Blacket in italijanski izvedenec v finančnih zadevah Gianini sta izdelala poseben angleško - italijanski obnovitveni načrt, ki se ozira na nemške dolge v okvirju mednarodnih dolgov. Po tem načrtu je 110 milijard, ki jih je Nemčija dolgovala dne 1. januarja 1922, razdeljenih na dva dela. Prvih 65 milijard bi bila Nemčija obvezna plačati v glavnici in obrestih le v slučaju, ako bi ta ali oni od zaveznikov upnikov zahtevali plačilo svojih predvojnih obveznosti od katerega zaveznikov dolžnikov. Dalje bi se Anglija in Francija obvezali, da bi s svoje strani ne zahtevali vojnih obveznosti, ako bi ne bili pozvani, naj svoje dolge prenese na Ameriko. Drugih 45 milijard, ki bi jih Nemčija še dolgovala, naj bi se v zneskih petih milijard izpremenilo v angleško posojilo, ki bi bilo prva tri leta brezobrestno, nato pa naj bi se obrestovalo s 5 odstotki. Ostalih 40 milijard naj bi se odplačevalo v obrestni meri 5 odstotkov v šestmesčnih obrokih, in sicer po razdelitvi, kakor lo je določila konferenca v Spa. Med tem bi se pa moralo za Nemčijo preskrbeti mednarodno posojilo 30 milijard, ki bi se izplačalo v treh obrokih. 3 milijarde l. 1922, 7 milijard leta 1923 in 20 milijard nastopni dve leti. Hkrati bi se morali zavezniki obvezati, da znižajo zasedbene stroške na najmanjšo vsoto, Nemčija pa bi jamčila, da bo natančno izpolnjevala svoje obveznosti. Obveznosti, ki bi jih dala Nemčija, bi bile nastopne: 1. Leta 1924 se mora nemški proračun na vsak način zravnan po prihrankih in novih davkih. 2. Primanjkljaji se morajo kriti s posojili, ki bi bili razpisani v državi sami in ne po izdajah novega papirnatega denarja. 3. Državna banka bi morala zopet dobiti svojo neodvisnost. 4. Izdajanje papirnatega denarja bi ne smelo presežati meje, ki bi bila določena.

RAZPRAVA O GLAVNI KONTROLI.

Beograd, 9. maja. (Izv.) Plenum zakonodajnega odbora je danes nadaljeval razpravo in sprejel v posameznostih načrt zakona o glavni kontroli. Predvsem se je razpravljalo o tem, ali naj se glavni kontroli podvržejo vsa cerkvena in samostanska imetja. Po dolgi diskusiji je bil sprejet predlog poročevalca, da se te kontroli podvržejo samo ona cerkvena in samostanska imetja, ki so dosedaj spadala pod kontrolo, z ostalimi pa naj se postopa kakor doslej, dokler to vprašanje ne bo rešeno z zakonom. Člen 122 je bil vrnjen pododseku, da ga ponovno prouči.

Predpogodba za posojilo sklenjena.

Beograd, 9. maja. (Izv.) Danes sta imela radikalni in demokratiški klub seji, na katerih sta se posvetovala o vprašanju posojila. Finančni minister dr. Kumanudi je popoldne posetil ministrskega predsednika Pašića ter mu poročal o razvoju tega vprašanja. Današnji ministrski svet se glede tega končno veljavno odloči. Kakor se doznava iz političnih krogov, bo že danes sklenjena predpogodba glede posojila. Vendar še niso izključene izpremembe, ker so vse ponudbe zelo ugodne, zato smatrajo nekateri za umestno, da bi bilo bolje pogajanja nadaljevati, kakor pa se prenašati z naježim posojila. »Radikal« napada predlog ministra Marinkovića glede posojila in nastopa zelo ostro zoper njegov projekt.

Borzna poročila.

Curih, 9. maja. (Izv.) Berlin 1.78, New York 518, London 23.08, Pariz 47.02, Milan 27.35, Praga 9.90, Budimpešta 0.67, Zagreb 1.90, Varšava 0.13, Dunaj 0.0625, avstrijske krome 0.065.

Berlin, 9. maja. (Izv.) Dunaj 3.43, Budimpešta 37.20, Milan 152.05, Praga 554.30, Pariz 2624.20, London 1280.85, New York 288.13, Curih 557.8.

Praga, 9. maja. (Izv.) Dunaj 0.50, Berlin 17.925, Rim 276, avstrijske krome 0.57, italijanske lire 273, Budimpešta 6.45, Pariz 473.50, London 232.50, New York 52.50, Curih 1012.

Zagreb, 9. maja. (Izv.) Berlin 23.50—24, Bukarešta 57—62, Milan 357.50—370, London 306—309, New York (čik) 68—69, Pariz 620—625, Praga 133.25—134, Svica 1325—1330, Dunaj 0.82—0.83, Budimpešta 9—9.25, Svica (čik) 1300—1325. Valute: dolarji 67—68.50, avstrijske krome 0.86, napoleondori 200—200, romunski lei 48—50, švicarski franki 1290—1300 italijanske lire 555—560.

Usodna odločitev.

Najvažnejša sodobna vprašanja se tačas rešujejo v Genovi. Prvič po svetovni vojni so se tam zbrali za isto mizo zmagovalci in premaganci. Svetovna — zlasti pa evropska gospodarska kriza in pa težki politični zapleti na vseh straneh silijo narode že v poslednjem hipu ali k sporazumnemu sodelovanju in medsebojni pomoči ali pa — če do sporazuma ne pride — v katastrofo, ki si je v vseh obrisih niti zamisliti ne moremo.

Največji rezervoar prirodnega bogastva — Rusija — je danes za človeštvo zamašen. Brez tega ogromnega rezervoarja sploh ni mogoče vzpostaviti svetovnega gospodarskega ravnotežja. In baš ta vzpostavitev je bila pa postavljena za cilj genovski konferenci.

Rusija ne more priti do normalne produkcije brez svetovne pomoči. Ona rabi vsega: najkompleksnejših industrijskih izdelkov in najenostavnejšega poljskega orodja za obdelovanje zemlje. Prometna sredstva so v najslabšem stanju in brez teh je odtok ruskih produktov nemogoč.

Glede rešitve ruskega problema si stojita v Genovi najostreje nasproti Anglija, ki je za pomoč Rusiji skoroda za vsako ceno in pa Francija, ki tirja z Belgijo vred naj Rusija najprej plača svoje dolge in vrne vse koncesije ter imetja tistim inozemcem, ki so eksploatirali Rusijo pred revolucijo.

O vrnitvi koncesij moskovska vlada ne mara niti razpravljati, kajti s tem bi bil popolnoma razbit ves revolucionarni stroj in revolucija de facto ničeva. Kako bo šlo v Genovi, o tem si je bila Moskva že pred Genovo precej na jasnem in pripravila je gospodarsko pogodbo z Nemčijo, ki je bila potem 16. aprila podpisana v Rapallu in sporočena zaveznikom.

S to pogodbo je postavljena antanta pred alternativo: ali se sklene sporazum med narodi in predvsem z Rusijo ali pa nastopi zopet doba vojnih zvez, kajti skoro ni dvoma, da sta sklenili Nemčija in Rusija tudi vojaško konvencijo v obrambo svojih gospodarskih koristi. Ako Rusija ne dobi pomoči od drugod, bo navezana samo na Nemčijo, ki bo imela v Rusiji nadomestek za svoje izgubljene kolonije; obe državi bosta skrbeli seveda, da se medsebojna izmenjava produktov vrši čim hitreje in enostavneje. Med Rusijo in Nemčijo leži Poljska, ki bo naravna ovira prometu med Mosko in Berlinom in v doglednem času mora priti do spora, v katerem bi republiko Poljsko zadel zopet njena stara tragična usoda. Verzajski traktat bi bil razdejan v najbistvenejši točki in posledice so danes tudi za našo državo nepregledne.

Kakor stoje stvari v Genovi sedaj, preti svetu novo silno oboroževanje in Evropa stopa v priprave za vse ogromnejši spopad, kakor pa je bil l. 1914.

Najusodnejša bi bila pri tem za nas alijanca Rusija-Anglija-Nemčija proti Franciji in mali antanti, kajti Angliji bi se pridružila tudi Italija in po priključitvi Avstrije Nemčiji, bi stala naša država v sanjem ognjenem obroču sovražnih sil. Naši državniki se nahajajo danes pred najtežjimi problemi in brez razlike politične pripadnosti moramo žetiti, da bi naša vlada pravo pot, ne oziraje se na trenutne simpatije ali pa na besedno zagotavljanje prijateljstva. Zopet povdarjamo pri tem, da ne smemo postati železo, ki ga bo Pariz za svoje koristi potikal v ogenj.

V slučaju razhoda genovske konference in utrditve rusko-nemške zveze bo odločitev naših državnikov v vprašanju zveze s to ali ono stranjo — zgodovinsko usodna. Tragično je, da v tem nadvse važnem razdobju nimamo neokrnjenega in v zunanjih vprašanjih predvarno odločujočega parlamenta, ki bi bil v najvišji meri izraz narodne volje — teža odgovornosti je na sedanjih vodnikih zato tem večja.

Položaj Avstrije na genov. konferenci.

Dunaj, 9. maja. (Izv.) V odseku za zunanje posle je podal avstrijski zvezni kancelar dr. Schober poročilo o delovanju avstrijske delegacije na mednarodni gospodarski konferenci v Genovi. Njegovo poročilo se je predvsem nanašalo na povračilo zastavnih pravic. Zvezni kancelar je naznanil, da je bila po njegovem razgovoru z Lloyd Georgeom, Schanzerjem, Barthoujem in dr. Benešem izdelana formalna izjava, ki je bila izročena udeležnim državam ter da se med zastopniki male antante in zavezniki veleislami vrše pogajanja. Zavezniki veselijo, kakor tudi zastopniki male antante so Avstriji zatrdili, da se sedaj Avstriji povrnejo zastavne pravice. Tudi Romunija ne bo delala težkoč. Le Jugoslavija doslej še ni podala take izjave, ker je bil jugoslovanski minister za zunanje posle dr. Ninčić tedaj baš odpotoval iz Genove in se je vrnil šele v trenutku, ko je avstrijski zvezni kancelar že odpotoval proti Dunaju. Jugoslovanski delegat, bivši minister Janković, je izjavil, da pričakuje le prihoda ministra dr. Ninčića, nakar la-

hko poda svojo izjavo, ki se bo strinjala z mnenjem drugih zastopnikov na genovski konferenci. Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš je obljubil, da bo pri jugoslovanskemu ministru za zunanje posle primerno nastopal za stvar, tako da more zvezni kancelar sklepati na to, da so tudi težkoče s te strani že premagane, ali vsaj premagljive. Kar se tiče poročil dunajskega časopisja, da je češkoslovaška vlada ugovarjala povračilu avstrijskih zastavnih pravic, je avstrijski zvezni kancelar od dr. Beneša pooblaščen izjaviti, da te vesti ne odgovarjajo resnici. Zveza narodov, ki še nadalje vzdržuje svojo kreditno akcijo za Avstrijo, je Avstriji omenila, naj se sama ozre po kreditih in ji je obljubila, da jo bo kar najbolj podpirala. Guverner Angleške banke je prevzel na svoje rame, da uvede pogajanja o velikih kreditih, ki naj se dovolijo Avstriji, katero akcijo hoče vzeti pod svojo zaščito. Poročilu avstrijskega zveznega kancelarja je sledila daljša debata.

Načrt o razlastitvi in kolonizaciji.

VELIKOST RAZLAŠČENIH VELEPOSESTEV V POSAMEZNIH DEJELIH DRŽAVE. ZEMLJO DOBE PREDVSEM DOBROVOLJCI IN INVALIDI. — VIŠINA ODPLAČIL.

Beograd, 9. maja. (Izv.) Današnja »Politika« priobčuje zakonski načrt o razlastitvi in kolonizaciji, o katerem je razpravljaj večerajšnji ministrski svet. Po tem načrtu se bo raztezal zakon na vsa veleposresta in sicer bodo razlaščena v Sloveniji, Dalmaciji in Hercegovini veleposresta, ki presgaajo 50 ha, v Slavoniji in delu Hrvatske 75 ha, v drugem delu Hrvatske in Črnigori 100 ha, v Bosni in delu Hrvatske 170 ha, v delu Slavonije 200 ha, v Srenu in Vojvodini ter v novi Srbiji 300 ha. Lastnikom se prepuste gori omenjena zemljišča kot največja posest. Veleposresta, ki pripadejo državljanom nam sovražnih držav se bodo razlastila brez odškodnine. Odškodnino, ki se ima izplačati posestnikom, bo določila posebna komisija. Zemlja se razdeli onim Srbom, Hrvatim in Slovincem, ki nimajo sami dovolj zemlje. Kot temeljno načelo velja, da naj ima kmetiška družina petih članov najmanj 5 ha zemlje, družine od 6 do 10 članov 8 ha in za vsaka dva druga moška člana še pol hektarja. Ako žive te družine po mestih, dobe le polovico. V prvi vrsti imajo pravico do razlaščene zemlje invalidi in dobrovoljci. Dobrovoljci prejmejo pet hektarjev zastoni, ako so se borili, ako pa se niso borili le 3 ha. Od-

škodnina za lastnike se izplača 250.000 dinarjev v polnem obsegu, od 250.000 do 500.000 dinarjev z 2 odstotnim odteglajem, od 500.000 do milijona dinarjev s 5 odstotnim odteglajem itd. Od tega zneska prejme lastnik do 500.000 dinarjev denar v gotovini, od 500.000 do 700.000 polovico v gotovini in od 700.000 dalje le četrtino v gotovini, ostalo pa v državnih obligacijah. Oni, ki zemljo dobe, bodo plačevali takole: Do 1000 dinarjev vse v gotovini, do 5000 dinarjev polovico v gotovini in čez 5000 dinarjev četrtino v gotovini. Ostalo se plača v desetletnih obrokih s 7 odstotnim obrestovanjem. — Dalje prinaša omenjeni zakonski načrt tudi določbe o kolonizaciji. Med drugim se omenja, da kolonisti zemlje deset let ne smejo niti prodati niti obremeniti. Onim, ki bi tekotom treh let zemlje sami ne obdelovali, ali ne prevzeli v last, se jim otegne. Ko sprejmejo dodeljeno jim zemljo imajo pravico: 1. Na prosto vožnje vseh članov družine, prosti prevoz živine in orodja na vseh železnikih in vlakih, 2. na prosto uporabo gradiva in državnih in občinskih gozdov za grajenje hiš in ostalih zgradb, 3. na prosto pašnjo na občinskih pašnikih, in sicer pet let brez davka.

Sv. stolica za verske interese.

POPOLNA SVOBODA VESTI. — NEOVIRANO IZVRŠEVANJE VERSKIH VAJ. — POSEBNA ZAŠČITA CERKVENIH ZEMLJIŠČ IN POSLOPIJ.

Genova, 9. maja. (Izv.) Mons. Piccardi, substitut v papeškem državnem tajnistvu je poslal davi francoskemu ministru Barthouju in drugim delegatom onih držav, s katerimi vzdržuje papeška stolica diplomatske odnose, nastopno spomenico: V pismu, ki ga je naslovil Sv. oče dne 29. aprila na kardinala državnega tajnika, je bil ta pooblaščen, državam, s katerimi stoji Sv. Stolica v diplomatskih stikih, izraziti željo, ki jo goji Nj. Svetost na srečen izid mednarodne gospodarske konference v Genovi, zlasti glede usode ruskega naroda. Spomenica pravi med drugim: V trenutku, ko se zopet govori o Pripustitvi Rusije v zvezo civiliziranih narodov, želi Sv. Stolica, da se Rusiji priznajo verski interesi, ki tvorijo podlago vsake resnične civilizacije. Iz tega

razloga zahteva Sv. Stolica, naj se v pogodbo, ki bo na genovski konferenci sklenjena med zavezniki zaveznikov sil in Rusijo, vstavijo nastopne tri določbe: 1. Za vse ruske državljane in za vse v Rusiji živeče inozemce se jamči popolna svoboda vesti. 2. Možnost izvrševanja zasebnih in javnih verskih vaj se dovoljuje. 3. Cerkvena zemljišča in poslopja, naj bodo kakršnekoli vrste, se vrnejo njihovu imenu in uživajo posebno zaščito. Francoski delegat minister Barthou je zagotovil mons. Piccardu, da je Francija zahtevu Vatikana jela proučevati z največjim zanimanjem. Barthou se sporazume glede tega z belgijskim delegatom Jaspardjem in bo delal na to, da dobi predsedništvo konference o tem vprašanju pismene podatke.

POSVETI O PRIPRAVAH ZA KRALJEVO SVATBO.

Beograd, 9. maja. (Izv.) Danes popoldne so posetili predsednika vlade Pašića vojni minister general Vašić, minister za notranje posle Voja Marinković in predsednik beograjske občine Mitrović. Posvetovali so se o pripravah za svečanosti povodom kraljeve svatbe. Predstojnik beograjske občine Mitrović je omenjal, kaj vse namerava pripraviti občina za to svečanost in katere ulice bodo do tega časa urejene in olepšane. Konferenca je trajala do trinajstih.

KOLERA V RUSIJI.

Harkov, 9. maja. (Izv.) V Počakovu je zbolelo za kolero 46 oseb.

WESTFALSKI SLOVENCIS POSETIJO DOMOVINO.

Beograd, 9. maja. (Izv.) 2000 do 3000 članov zveze slovenskih katoliških društev na Westfalskem je zaprosilo jugoslovansko vlado, da smejo posetiti svojo novo domovino. Ministrstvo za notranje posle je tej prošnji ugodilo.

ITALIJANSKE LAŽI O HRVATSKU.

Dunaj, 9. maja. (Izv.) Kakor poroča Dunajski korespondenčni urad po virih iz Zagreba, so vesti turinske »Stampe« o revoluciji, ki je baje izbruhnila na Hrvatskem, popolnoma izmišljene.

Beograd, 9. maja. (Izv.) Danes je cospel senkaj minister Puceli.

Narodnost.

Pri nas se že nekaj časa pojavlja to izrazito a la nacionalistična omladina (pravilno slovenski bi moralo biti: mladina), nacionalistični omladinci itd. ter se skuša dati besedi pomen, da je dotičniku, ki je deležen tega imena, pravzaprav dovoljeno vse in da zanj ne veljajo zakoni.

Beseda nacionalističen je isto kot navaden, iz česar sledi nepobitno, da je privlečena beseda iz starega avstrijskega muzeja, kjer je bilo toliko v toliko narodnosti, ki je vsaka zase vodila svojo narodno politiko, Nemci pa so imeli poleg tega privileg, da je bila njih narodna politika obenem državna, ali kakor lepše izražamo danes to s skovanko: državotvorna. V drugih deželah oziroma državah pa pomeni nacionalnost državno pripadnost in je n. pr. na Francoskem nacionalen vsak, ki živi v mejah francoske države in je francoski državljani, pa naj se potem piše Barres ali Klotz.

Kaj so potem tile naši omladinci, o katerih pišejo gotovi listi z nekakim svetim strahom? Po avstrijski metodi, aplicirani na naše razmere, bi to bili Srbi. Mogoče bi bil celo dovoljen sum, da res tvorijo večino teh mladih ljudi Srbi. To bi bilo vsaj logično. Ampak zagovorniki teh omladincev nočejo nič slišati o tem. Po njih trdnem uverjenju in zatirjanju so to samo Jugoslavi, z drugimi besedami Srbi, Hrvati in Slovenci skupaj. Tukaj nas torej pusti avstrijska metoda na cedilu in ozreti se moramo po francoski.

To bi bili torej pripadniki države SMS ali po domače rečeno jugoslovanski državljani. In kaj naj bo njih naloga? No, ta je težavna in hvalevredna. Naša Primorska, naša Istra in naša Koroška so odtrgane od skupne domovine in čakajo, da pride dan in ura... Pripraviti ves narod od tega, da mu bo neodrešena domovina na severu in zapadu glavni in edini zunanepolitični cilj, da se ne bo spomnil narod na svoje brate samo ob banketih in obletnicah, ampak da jih bo vedno nosil v svojem srcu in bo obenem pripravljen žrtvovati zanje svoje najdražje — to je vzvišeni cilj! Zalostno pri tem je samo to, da so se omladinci do danes pozabili spomniti nanj. Kaj pa hočejo potem?

Bilo bi možno še nekaj, kar ni sicer niti zakonito niti dovoljeno, še manj pa človekoljubno: v naši državi živi poleg Srbov, Hrvatov in Slovencev precej drugih narodnosti in omladinci so se vrgli v svojem jugoslovanskem navdušenju na to, da spreobrnejo te tujerodce v pristne Jugoslovane. Ni smo prijatelji nobenega nasilja, zato odklanjamo tudi to predvojno metodo. Ampak razumeti bi jo skušali s človeškega stališča — če bi bilo treba. Hvala Bogu pa tega ni treba.

Kajti kolikor smo slišali do zdaj o naši nacionalistični mladini, je kazala svoj pogum — na Hrvate! Tukaj se nam takoj vrine sitno vprašanje: ali avstrijska metoda — potem Hrvati niso Jugoslavi, ali francoska — potem niso jugoslovanski državljani? Kaj je res in kaj ni res — ali ni oboje res?

Mogoče bi bilo — in pri nas je vse mogoče — mogoče bi torej še bilo, da

je ta mladina politična pripadnica sedaj slučajno vladajočih strank in da je vzela narodnost v zakup kot njene stranke državotvornost. Potemtakem bi bilo »delovanje« te mladine nekaka brahijalna agitacija za vladajoče stranke po načelu: »Und willst du nicht mein Bruder sein, so schlag' ich dir den Schädel ein.« Pred tem delovanjem pa bi mladino in njene javne in tajne voditelje najresnejše svarili, ker iz tega se ne bo rodilo nič dobrega.

Ljubljanski občinski svet.

Javna seja dne 9. maja 1922.

Točno ob 5.15 otvori župan dr. Perič sejo. Spomini se umirga obč. svet. g. Dežmana in pozdravlja njegovega naslednika g. Planinška. Poroča, da je bivši ljubljanski župan Peter Graselli poslal obč. svetu zahvalo za izrečeno mu priznanje. Čestita obč. svetniku Trillerju ob priliki njegove 60letnice. Poroča še, da je stopil v stik s sosednjimi občinami glede naprave cestne železnice in da so le dve občini odgovorile, pa še to negativno. Trb. prem. družba je dala za ubožno namene 100 tisoč kron za kar se ji izreče zahvala.

Na poročilo mestnega magistrata je bilo sprejetih v občino več novih meščanov.

Poročilo personalno - pravnega odseka.

Poročevalec obč. svet. Tavčar (NSS). Sprejme se predlagano besedilo ustanovnega pisma Josip Lenčotove obrtniške ustanove. Za zastopnike občinskega sveta pri nabornih komisijah se izvolijo obč. svetniki Anton Komac, Anton Turk, Jože Piric in Tone Malgal. Ugovor Antona Fortiča proti predpisom pasje takse se je zavrnil.

Poročilo finančnega odseka.

Poročevalec obč. svet. Kocmur (JSDS). Sklene se plodonosno naložiti vse globe za mestni ubožni zaklad, ki presega 800 kron. Nakupi se godbeni paviljon kavarnarja Krapeša, ki bo stal ca. 310.000 kron. Paviljon se definitivno postavi po akustičnih poizkusnih koncertih. Dovolj se kredit v znesku 500.000 kron za nujne popravke Mestnega doma. Sprejme se ponudba ing. Milana Lenarčiča za dobavo materiala za tlakovanje cest. Josipu in Milki Kubelka se proda mestna satvbenja parcela ob cesti v Rožno dolino po 150 K za kvadratni meter. Prošnja stavbinske delniške družbe Dams za prodajo ca. 30 mestnih stavbnih parcel za Bežigradom se odkloni. Prošnja odbora za zvezo dolenskih železnic z reško progo preko Severina ob Kulpi se odkloni.

Poročilo stavbnega odseka.

Poročevalec obč. svet. Ogrin (SLS). Za ureditev Miklošičeve ceste in ceste na južno železnico se vzame v najem zemljišče južne železnice. Sklene se nakupiti nekaj zemljišč za podaljšanje Ilirske ulice in razširjenje Holzapflove ulice. Za napravo hodnikov v Ravnikarjevi ulici se dovoli znesek 90.000 kron. Za zavarovanje brežin ob Ljubljanci se sklene brezine nasaditi in nabaviti nekoliko rešilnih pasov. Priziv Jadranske banke proti odklonu magistrata glede prezidave bančnega poslopija v Šelemburgovi ulici se zavrne.

Prizivu Alojzije Burger glede njene barake se na priporočilo obč. svet. Malgaja, ki pojasnjuje, da ni baraka na svojem mestu v nobeno škodo in napoto, ugodi.

Tudi prizivu Mateja Oreška glede neke zasilne kuhinje v njegovi hiši

Slomškova ulica 2 se ugodi. Obč. svet. Rupnik priporoča, naj se stranki dovoli četrtleten rok za izpraznitev stanovanjskega Roka se dovoli.

Poročilo upravnega odbora mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne.

Poročevalec obč. svet. Orehek (SLS). Sklene se oddajati po možnosti električni tok v obrtniške svrhe za razsvetljavo. Poročila ravnateljstva glede novih dolžb o plačevanju vodarine se ugodi.

Predlog obč. svet. Malgaja (NSS) za napravo javnih vodnjakov v Šiški se odkloni. Obč. svet. Malgal dokazuje veliko potrebo javnega vodnjaka vsaj v Jernejevi ulici in priporoča postavitev istega. Odkloni se sploh vsak predlog po postavljanju novih javnih vodnjakov.

Za razsvetljavo Zelene in Stranske poti se postavi potrebna električna razsvetljava.

Za uslužbenca cestne železnice.

Dovolj se zvišanje vozne tarife od 2.60 na 3 krone po listku s tem, da se povisek porabi le za izplačanje povisokov uslužbenca cestne železnice in sicer tako, da se prvih 20 vinarjev porabi za povisek od 1. maja dalje in drugih 20 vinarjev za mesec april. Ostale vsote tega povisjanja se smejo uporabljati le po odobrenju obč. sveta. Obč. svet. Rupnik (NSS) priporoča, naj bi se apeliralo na družbo, da izplača povisoke uslužbencem že s 1. junijem in sicer za april in maj.

Poročilo policijsko - zdravstvenega odseka.

Poročevalec obč. svet. Piric (SLS). Sprejmejo se vsi nujni predlogi obč. svet. dr. Tičarja glede raznih sanitarnih odredb, med temi osobito oni, glede prometa z živili na ljubljanskih trgih. Sklene se, da mora koncesionar in oseba, ki trgujejo z živili biti zdravniško pregledani. Trgovci z živili mora vsak sumljiv značaj boleznih takoj naznani. Okrepčevalnice in točilne naj imajo posebne vodovode. Večje delikatesne trgovine naj imajo posebne blagajničarke za promet z denarjem. Posebna nujnost se je pripisala postaviti stranišča na živilskem trgu. Stranišča se postavijo tudi na drugih krajih, tako na Dunajski cesti, Rlmski cesti, Ambroževem trgu itd.

Pri slučajnostih prosi obč. svet. Malgal (NSS) župana, naj poskrbi, da odpravi g. Kregar na Sv. Petra nasipu naložen kup prsti, ki jo je izkopal iz svoje hiše. Obč. svet. Piric (SLS) in drugi stavijo še nekatera vprašanja, narkar zaključijo župan ob pol 7. uri zvečer javno sejo.

Rabindranat Tagore o nacionalizmu.

(Konec.)

Trajni uspehi so človeštvu le takrat prisojeni, če so se zgradili na temeljih pravičnosti in človekoljubja. Kako opravičeno sodi naš pisatelj: »Politična svoboda nam ne prinese resnične svobode — kakor dolgo ni prost duh človeški.« Prost pa je edinole duh, če ni omejen po lastni sebičnosti in zre tako daleč in tako globoko, da ga ne omamljuje čar hitrih uspehov, temveč deluje za cilje, ki vodijo človeštvo k večji popolnosti in k edino pravi in trajni — to je k srčni sreči.

Tagore — veliki indijski etik — je postal rahločutna vest civiliziranega sveta. Vzdrmlja in napolnjuje jo z zavestjo, da povzroča pohlep po boga-

stvu in fizični moči v prvi vrsti vsi zemeljsko nesrečo. Peko na zemlji si ustvarja najprej človek sami! Moč in bogastvo gradita le prebitro minljive gradove — neprenehoma jih oblegajo: zavist, nezaupanje, hinavstvo in brezmejno sovraštvo!

Sedanjí družabni red pa ne more odstraniti tega pekla na zemlji — saj je vendar povzročil — in bil je brezobziren boj za politično in socialno pravičnost in svobodo.

A ta pravičnost in svoboda še vedno ne pomeni rešitev človeštva, ako ste doseženi na podlagi trenutnega, slučajnega ravnesoja moči različnih človeških skupin. Moč je danes tu, jutri tam — premirje je končano in prikrto sovraštvo klije naprej in med človeško lukto v pogubo.

Trajni mir se more med človeštvom doseči le na temelju srčne dobrohotnosti in duševne plemenitosti. To so tudi edino pravi temelji istinite človeške kulture.

Evropa pa je imela oči le za zunanji svet — pustila se je omaniti od bleksa svojih materialnih uspehov in pozabila je na svoje srce, na svojo dušo. Tako je zavladala materija nad zapadom — ki se rad imenuje kralj materije! Posledica tega: strah, trepet, večni boji, prekucije in brezmejno sovraštvo. Tako izgleda »srečna« Evropa!

Medtem pa je stala ob strani »nesrečna« Azija — nesrečna, ker ni dosegla materialnih uspehov! — in ker je ostala zvesta svoji misiji čuvarici duševnih in srčnih svetlinj.

Azija! Evropa! Kako različen je vajin duh, kako različno vajino hotenje! Na eni strani pasivnost, samozatajevanje, duševno življenje v Bogu in altruizem napram sočloveštvu, celo napram vsemu vesoljstvu — na drugi strani skrajni individualizem, egoizem in ateizem.

Na socialnem polju vidimo v Aziji okamenelost družabnega življenja v kastah, nacionalno nezavednost, miro-

ljubnost in tiranstvo — v Evropi pa večne prekucije in socialnem življenju, strasten nacionalizem, bojaželjnost in demokracijo. Duh upora je rodil Evropo — upor na religioznem, duševnem in socialnem polju — duh mira pa Azijo. Bojaželjnost, ljubezen svobode in pravice, znanost in tehnika zapada so ustvarile močocene organizacije moči, ki hlepe edino po vedno večji moči in neomejenem bogastvu in to na stroške skoraj vseh duševnih svetlinj. V Aziji je zasovražen meč! Tam ne sestoji zgodovina iz pripovedk bojev iz kraljevih doživljajev.

V Aziji leži socialni organizem zakopan v svojih okostelih štirih kastah, znanost pa in tehnika spita tisočeno spanje.

A duša Azije živi v kljub temu nič manj živahno. Trdna je v svojih npravnstvenih principih, ne pozna kritičnega omahovanja — živi v neomahljivem zaupanju v Boga in njega zapovedi. — Koliko razlik je med vama — in vendar, kako čudovito se izpopolnjujeta! Evropa je napolnila Azijo z novim življenjem na znanstvenem in socialnem polju. Azija je podarila Evropi krščanstvo, ki je učilo krotiti nebrzdane strasti, poglodelo duševno življenje in omogočilo skupno solidarno življenje.

In morda ima Azija izpolniti še važnejšo misijo sedaj, ko je Evropa brez dušnejša kot kedaj poprej!

Radi tega roti Tagore Azijo naj se vendar ne izneveri svoji oduševljeni kulturi in če že sprejme evropsko tehnično civilizacijo, naj ostane tudi nadalje čuvajka duševnih blaginj človeštva.

In Azija — Tagore — upa:

Ko bo sila zapustila osramočena svoj prestol in ga prepustila ljubezni, ko bodo odstranjeni sledovi, katere je zapustila nacija — takrat bodo nas pozvali, da prinesemo sveto posodo in očistimo človeško zgodovino ter zopet blagoslovimo prah stoletij s plodovitostjo.

Janko Kukovec.

Gospodarstvo.

Politične in gospodarske razmere v Levantu.

Dokler smo živeli v Avstriji, smo bili vajeni gledati na sever, proti Dunaju in Pragi. V onih časih je imel ravn Dunaj obrnejene svoje oči proti jugu na Balkan in v Levanto. Trgovske zvezde Dunaja z Levanto so bile zelo živahne. Turška, Grška, Bolgarska in Mala Azija, skratka ozemlje in otoki v vzhodnem delu Sredozemskega morja tvorijo Levanto.

Z onim dnem, ko smo postali sestavni del Jugoslavije, smo morali okreniti tudi svoj pogled. Večini je to zelo težko, ker doslej smo bili vajeni črpati kulturo s severa. Bili smo bolj konzumenti kot pa producenti. Nov položaj nas sili, da tudi na novo uredimo svoje življenje. V to svrhu pa je predvsem potrebno, da se upoznamo z novim svetom. Tak nov svet je za nas tudi Levanta. Blizja nam je sedaj kakor je bilo to nekdaj. Zlasti nam Slovincem je treba, da se konservativno ne držimo starih navad, da se čimprej prilagodimo novim razmeram.

Naš človek ne more živeti doma, ker je zemlja preskopa. V Ameriko mu je pot zaprta. In tako v veliki meri sili na jug, na Balkan. Danes že najdejo Slovence povsodi v Jugoslaviji, v Zagrebu in Beogradu in v Makedoniji.

S pomladjo se je pričel na Balkanu in na Turškem nemirni čas. Kakor hitro se je stopil sneg v gorovju, že so

pričele pokati puške v gorovju in v šumah. Tako je tudi pri nas v južnih delih države. In tudi vojna je tu le malo spremenila. Med Grki in Turki še vedno ni miru. Čete so prezimile. Kemalisti so se z vsem dobro preskrbeli, dočim so Grki izdali v štirih zimskih mesecih za svoje čete 600 milijonov drahem, ne da bi se bili s tem približali svojemu končnemu cilju. Na Grškem vlada razkol med Venelisti in Gunaristi, kar slabi politično moč Grške. Gunarisova vlada je videla svoj glavni cilj v tem, da dobi vnanje posojilo, kar se ji pa ni posrečilo. Pač pa je danes Grška čisto izolirana in politično osamljena. Notranje težkoče postajajo vedno večje. Na Kreti se širi puntarsko gibanje in komunizem dobiva vedno večji razmah. Agrarno vprašanje ni rešeno in trgovina stoji. Drama pada na denarnem trgu. Draginja raste in njeno splošna nezadovoljnost. Grki so vodili ves čas imperijalistično politiko in se spuščali v vojne avanture v Mali Aziji.

Kemalistična gospodarska politika v Angori se v bistvu krije s politiko Mladoturkov. Stremljenje gre za povzdigo poljedelstva, ustvaritev narodne industrije, izključenje Carigrada iz vnanje trgovine Male Azije ter popolna gospodarska in finančna neodvisnost Turške. Nova nacionalna industrija se naj ustanovi na podlagi neke vrste državnega socializma. K temu pa se naj pritegne tudi inozemski kapital. Od ino-

DR. M. ROSTOHAR:

Vodilna načela narodnega socializma.

(Nadaljevanje.)

Organizacija proletarijata je posledica samozvestnega odpora proletarcev proti sebičnemu nemoralnemu izkoriščanju kapitalističnega gospodarstva. Od tod tudi razredno sovraštvo. Čut proletarske solidarnosti je vzvod moralnega prepoveda in splošne povzdige proletarske mase v razred zavedenega in discipliniranega delavstva. Razredna organizacija kot bojno sredstvo tlačnega in izkoriščanega proletarijata ima nesporno velik pomen v socialnih bojih. Organizacija je socialna moč prve vrste. Načelo razrednega boja pomeni, da se mora proletarijat bojevati, ako hoče izboljšati svoj položaj in ako hoče odpraviti krivične gospodarske razmere, kakaj vse krivice, ki jih mora delovno ljudstvo prenašati, izvržajo iz nebrzdanega slepega egoizma kapitalistov, ki jim branijo, da bi se prostovoljno odrekli svojim ugodnostim in korist proletarijata. To naziranje, ki ga potrjujejo vse dosedanje izkušnje socialnih bojev, upravičuje razredni boj, ki je političen boj. Razredni boj je po svojem bistvu samobramben boj proletarijata. Tudi meščanstvo je vodilo svojčas razredni boj (kot tretji stan) proti fevdalnemu plemstvu; hotelo je enake pravice in zahtevalo odpravo predpravic plemstva. Kar je bilo koristno in upravičeno svojčas za meščanstvo, ko je stalo v boju proti plemstvu, tega se ne more odrekati danes delavstvu, ko se za svoje interese bojuje z meščanskim kapitalizmom. Delavstvo se ne sme odreči niti razrednemu boju, niti stremljenju po politični moči, ako hoče uresničiti kedaj svoj socialistični ideal. Negovanje razrednega sovraštva pa ni razredni boj in ni nobeno socialno sredstvo, ki bi pripomoglo proletarijatu k njegovemu cilju. Vsakršen fanatizem je protisocialen element, ki le ovira človeštvo v socialnem napredovanju.

Socialnega pomena razrednega boja ni mogoče zanikati; vendar se je treba pri tem zavedati, da razredni boj še ni vse, temveč le del socialističnega delovanja. Za uresničenje socialističnega ideala je treba še kulturnih sredstev: splošne in strokovne izobrazbe, smotrenega vezbanja v upravi gospodarskega proizvodstva, kakor tudi moralne povzdige proletarijata. Viditi povsod le

razredne boje in omejevati vse socialistično delovanje proletarijata izključno na razredni boj, potem katerega ima priti socialistična družba, to je predseked Marxizma. Izkušnje uče, da je tudi solidarna kooperacija s kapitalizmom včasih neobhodna, ako je sicer produkcija ogrožena. S tem se pa proletarijat še ne odreka svojemu razrednemu načelu. Taka kooperacija je razumljiva, ker na ohranitev kapitala je tudi proletarijat zainteresiran.

Ravnatoko zmotno je Marxovo naziranje o politični moči in državi. Politična oblast ni le organizirana sila vladajočega razreda za zatiranje drugega razreda. Pravi pomen politične oblasti ni to, čeravno se je politična oblast v tem smislu zlorabljala in se še zlorablja. Politična oblast oziroma država kot njena najpopolnejša oblika je socialna funkcija ravno tako, kakor so kapital in proizvodilne sile, funkcija, brez katere bi bil kulturni in gospodarski napredek današnje človeške družbe nemogoč.

Zgodovina nam izpričuje, kako je država v vseh svojih oblikah, tako kot fevdalna monarhija, kakor kot liberalno meščanska ali pa demokratično ustavna vladovina, vedno vršila to nji lastno funkcijo. Država nam predstavlja najvišjo socialno stavbo. Prvi socialni arhitekti so vladarji, ki so drobne politične sile organizirali v politično moč prve vrste. Pred državnim življenjem je bilo rodbinsko in plemensko življenje, kjer najdemo že zarodke političnega življenja. Prva država je te politične zarodke organizirala in umerila k skupnim ciljem, kakor so to zahtevali življenjski pogoji celokupnosti. Politična zgodovina uči, da je državi ta zgodovinska naloga vedno pripadala, in da se višja civilizacija, gospodarski in kulturni napredek pojavlja le tam, kjer zasledimo močno državno delovanje, ki je združevalo in organiziralo raztresene politične sile ter jih usmerjalo k enotnim ciljem gospodarskega in kulturnega življenja.

Monarhija je prva državna tvorba, kateri naloga je bila, da izvede politično koncentracijo posameznih rodov ali plemen. V to svrhu je morala streti moč plemenskih poglavarjev, ki so bili za preka politične integracije v obliki države. Zdal je mogla nastati šele smotrna delitev političnega dela, ki se je izročilo izbranim sposobnim funkcionarjem, ministerialom, ki so se pečali z opravljanjem državnih funkcij: tako je nastal sloj plemstva. Poleg plemstva nastane še armada vojakov po poklicu (žolnirjev). Tako v

starem veku kakor v srednjem veku so namreč svobodni kmetje, ki so v začetku tvorili državno brambo, rajši se odkupili od vojaške službe, da so mogli ostati doma pri svojem delu. Na njih mestu stopa iz njihovih sredstev plačan vojak po poklicu. Organizacija in vodstvo te armade pa je bila poverjena plemstvu. Toda s tem, da se je kmet osvobodil vojaške obveznosti, je postal obenem brez moči in postal polagoma suženj oboževanega plemstva. Prvotna oblika države je bila povsod taka monarhistična in fevdalna organizacija vojaške moči. Ta monarhija je bila zelo zaslužna politična vzgojiteljica narodov, ki so se naučili v tej prvotni državni tvorbi vsiljega političnega življenja, to je: predvidevati in daljši bodočnost, in živeti ter delati za bodoče cilje. Ta lastnost je pravi temelj vsake višje civilizacije, ki bo kdaj ravnatoko koristila proletarskemu razredu, ko vze v roko državno politično moč, kakor je koristila svojčas meščanstvu.

Kapitalizem si je vzel v svoji gospodarski organizaciji za vzgled državo; ne pa narobe. Država v svojem postanku nikakor ni tvorba ali reprezentant izključno kapitalističnih slojev ali organizirana politična moč kapitalistov za zatiranje proletarijata. Narobe je res. Kapitalizem je posnel politično organizacijo države in je postal ravnatoko ekspanziven na vseh poljih, katerih si država ni zase pridržala. Meščanski liberalizem je prvotno le pravo svobodnega konkurenčnega boja in neomejene ekspanzivnosti. Kapitalistični liberalizem je agresiven organizacijski princip v svrhu izkoriščanja sveta.

Kapitalistični liberalizem proglašja ne samo svobodo individualnega prava njegovega neoviranega razvoja, temveč proglašja obenem svobodo egoizma. Ta egoizem pa je brezobziren, surov, ki v svojem sebičnem izkoriščanju ne pozna ne vojaške, ne sočloveške; ne zaveda se svojih socialnih dolžnosti do delavstva, do delancevnožnih, do onemoglih, do starcev, otrok itd. Socialno skrbstvo je v izrazito kapitalistični državi nepoznana funkcija. Sele ko je grozil splošen propad delavstva, in ko je bila vsled pešanja proizvodnih sil ogrožena podjetniška produkcija, so začeli vvaževati tudi potrebo delavstva. Začeli so zviševati mezde in se brigati za proizvodno sposobnost delavstva. Vse to pa je del kapitalizma in je prava njemnega egoizma, in še zelo nerad.

(Dolje pro)

ski roman M. ZEVACA
“EVI VITEZ”
v knjigarni, Ljubljana, Mar. trg 8 v
roš. za vsak del din. 15.— x x x

je izšel in se dobi v „Zvezni knjigarni“, Ljubljana, Mar. trg 8 v
: : : dveh delih. Cena broš. za vsak del din 15 — : : :

C. N. in A. M. Williamson;

Cesaričini biseri.

(Dalje.)

»Ta parček se bo zdaj skrival,« je govoril Denham. »Churn lahko reče Krantz, da ne more peti. Toda Krantz ne smem povedati, da iščem njegovega tenorja. Krantz je lisjak. Gospodična Rileyeva je najin najboljši up.«

»Kaj ne, da pojdete z mano k Dietzu?« je vprašal O'Reilly.

»Da,« je rekel detektiv ter izpil ostaneke svojega piva. »Pojdem. Toda od torbice in njene vsebine si ne obojam posebnega uspeha. Ljudje, ki imajo kaj skriti, najdejo boljše shrambo za svoje stvari. Nu, saj bomo videli.«

Justin je plačal Denhamovo pivo ter si vrgele Klotjin rjavi plašč preko lehti. Polnoč je bila že za njima, ko sta stopila na cesto.

XXIX. POGlavJE.

»Ali se je gospod Sands vrnil?«

Ko je Roger povedal soprog, je namene o »blagoslovljenju« hiše v Newportu, se ni več oddaljil od tega predmeta. Pripomnil je, da se morata v teku tedna pripraviti na selitev. Ona naj uredi zadevo s služničadjo, on pa ukrene vse, kar je potreba izven doma. In tista »velika reč« je lahko že čez štirinajst dni. Vse bo radovedno, ko se razpoljejo vabila tako zgodaj naprej. Treba je napraviti »senzacijo«, ki bo vredna hiše in biserov. Beverley naj si izmisli v zabavo kako prav izvršno presenečenje. Ko je tako govoril, se ji je zdelo, da ne odtrga oči od njenega obraza. Obljubila mu je, da pojde v Newport, kadarkoli mu drago; obljubila, da napiše vabila; obljubila, da bo nosila tisti večer cesaričine bisere...

Nazadnje je Roger odšel, ne da bi bil omenil gospodično Rileyevo. Ali je molčal nalašč ali iz raztresenosti, se Beverley ni upala reči. Toda bila mu je hvaležna.

Takoj po njegovem odhodu je vzela časopis, ki ga je bil odložil, ter našla, kar je hotela vedeti. »Skrivnostni umor v 'Westmorelandskem hotelu'« se je glasil naslov dolgega stolpca na prvi strani. Sedla je ter ga prečitala od kraja do konca.

Tisti dan je bil izmed najstrašnejših v mladem, burnem Beverleyinem življenju. Imela je več domen-

kov; vse je odpovedala po telefonu. aZ nobeno ceno ne bi bila šla danes z doma, zakaj nadejala se je Klotjinega obvestila. Bala se je tudi, da ne bi potrkal kdo izmed tistih, ki jim je služil Peterson; v tem slučaju je bilo pač najbolje, da jo najde gavrana doma.

»Ali so izpolnili svojo grožnjo? So li ubili Stephens, ker jim nisem poslala listin?« se je vprašala venomer. »Kaj mislijo storiti zdaj? Bodo li spet oglašali v časopisih? Morda mi telefonirajo? Ali pa pošljejo koga drugega, ker je Peterson mrtev? In če ne, kako mislijo obnoviti stik z menoj? Zakaj to je gotovo, da me ne bodo dolgo pustili pri miru!«

Dan je minil enolično; toda v njeni notranjosti ni bil tremutek enak trenutku.

Ko se je nazadnje zmračilo, ni bilo še vedno ničesar posebnega, in vendar so ji drgetali živci kakor od neprestanih udarcev. Prišla je spletična, da bi jo oblekla za k večerji. Baš tedaj se je začelo ostro trkanje na vrata. Beverley je viknila ter se zdrznila. »Ekspresno pismo zame, madame,« je povedala Francozinja Leontina. »Ali dovoli madame, da ga pogledam? Čudno, pisave ne poznam. Ovoj je navaden, rumene barve, naslov pa s svinčnikom: gospodični Leontini Rossignolovi — morda da je beračija. Svoj živ dan še nisem dobila ekspresnega pisma!«

»Najbolj pametno je, da ga odprete in prečitata,« je rekla Beverley, napol vesela, ker pismo ni bilo zanjo.

»Rossignol je tako čudno ime, madame, da si ga vsak zapomni, zato ker pomeni slavka,« je dejala Leontina in spakljivo odtrgala vogal ovoja.

»Oh, madame, pismo je od gospodične Rileyeve! Ne vem, počemu mi piše. Sploh je ne razumem, kaj pravi. Ali hočete madame pogledati?«

Jedva prikrivaje svojo silno napetost, je Beverley sprejela pol pole navadnega trgovskega papirja.

»Draga Leontina,« se je glasilo pismo, »dospela sem brez neizgode v svoj novi dom; nikakega povoda ni, da bi krbeli zaradi mene. Vse, kar sem izgubila, se bo našlo. Upam, da Vas kmalu posetim in Vam pokažem, kako sem napredovala. Sporočite milostivi najvdanejši poklone njene hvaležne male varovanke. Srčno Vas pozdravlja vedno Vaša

Clogagh Rileyeva.

Pp.: — Ako je mogoče, naj zve gosp. R., da je z mano vse v redu. Zelo ljubezljiv je bil, odkar sva se zadnjič videli.«

Pismo je bilo pisano samo na eni strani, brez datuma in brez naslova. Beverleyina osuplost se je polegla, ko je prečitala pisanje v drugo. Skriti Klotjini nagibi so bliskoma udarili na površje.

»Mislim,« je pojasnila mirno, »da se je zdelo gospodični drzno, pisati mi naravnost. Veseli me slišati o nji tako kmalu. Ker je pismo namenjeno meni, je potemtakem bolje, da ga obdržim.«

»Izvolite, madame,« se je podvzela Francozinja ter se vnovič lotila drobenih kvačic, ki so zapenjale gospejino večerno obleko. »Čudim se, da je gospodična pozabila zapisati številko hiše in ceste, kjer stanuje. A gotovo jo madame že ve.«

»To se razume,« je dejala Beverley. Videla je, da Leontina kar gine od radovednosti zaradi Klotjinega nenadnega odhoda.

(Dalje prih.)

Razne vesti.

* Štrafna draginja na Dunaju. Na Dunaju so pričele rasti cene raznih živil do wprav neverjetne višine. Tako na primer velja 1 kg moke 0 300 K, sladkorja 326 K, krompirja 64 K, masti 1000 K, milo 600 K, govedine 340 K. Liter olja stane 600 K. Samo iz tu navedenih podatkov je razvidno, koliko dohodkov mora imeti na Dunaju ena sama družina, da se pošteno preživi.

* Jubilej moravskega polyzlota. Dne 8. t. m. je slavil svoj 60. rojstni dan župnik Alojzij Koudek, ki je v slovestvu znan pod pseudonymom O. S. Vetti. Učeni mož zna 23 jezikov, a svoje prevode je izdal iz 27 jezikov. Da pa more človek toliko jezikov obvladati, mora biti nenavadno nadarjen in nenavadno — marljiv. In obe te dve lastnosti dicitu češkega Mezzofantija. Ne mine dan, da ne bi vstal na vse zgodaj, poleti ob treh, pozimi pa nekoliko pozneje ter sel za pisalno mizo, kjer ima celo grmado knjig in časnikov domačih in inozemskih napokipenih pred seboj. Na izprehod ali na vrt ne gre nikoli brez knjige. Vedno se še uči in obenem pridno prevaja lepa tuja dela v pozno noč.

* Zračne ceste. Številne črti, po katerih se vrši redno zračno prevažanje, stalno raste. V zadnjem času je bil sklenjen dogovor med nemško letalno družbo in angleško družbo za prevažanje po zraku in sta odlej Nemška in Angleška v neposredni zračni zvezi. Po mednarodnem prevoznem redu traja zračna vožnja iz Bremna do Hamburga eno uro, iz Hamburga do Kodanija pa še dve uri ne, iz Bremna se preleti približno v treh urah v Amsterdam, odkoder leti aeroplan v Rotterdam še 30 minut, iz Rotterdam pa potrebuje angleško letalo po letalnem redu še dve uri in 40 minut do Londona. Iz Londona je mogoče priti v Pariz v treh urah, v Ostende v poldrugi uri. Let iz Pariza v Strassburg traja dve uri in pol, od tu v Prago pa tri ure in pol, iz Praga pa lahko prileti v Varšavo v štirih urah in 30 minutah. Francozje se vozijo preko Španke v Maroko. Letalo se dvigne v zračne višave v Toulousu ob pol enajstih, pa pristane ob eni popoldne v Barceloni, odkoder leti dalje proti jugu še dve uri in pol, da prispe v Alicanto (prihod v šestih urah); naslednji dan nadaljuje letalo svojo pot ob osmih v Malago, kamor prileti ob 11 uri 30 minut; ob eni uri leti naprej, da pride v štirih urah v Rabat ter v šestih urah 10 minut v Casablanca.

PRODAJA:

VELIKO trgovsko podjetje na drobno in debelo, z lepim mebliranim stanovanjem. Cena 500.000 K. Trgovina mala ali na dobiro in prometnem kraju z mestnimi in deželnimi odjemalji.

Hotel na Hrvaškem z elegantno kavarno. 7.000.000 kron.

Veliko trgovsko podjetje, pripravno za industrijski obrat v Mariboru, Stajersko.

Dva lepa posestva pri Mariboru, veliki vinograd, lepa hiša, 1.000.000 K.

Malo posestvo s hišo, cu in pol orala zemlje. 120.000 kron.

Hotel s kavarno in pohištvom. 1.200.000 K. 837

DVA VAGONA prvovrstnega banatskega vina »Otelos«. Crna vina po ceni vagon od Zaloge takoj na prodaj. Poskusni vzorci dnevno v hotelu »Unione, Ljubljana, soba št. 17. Ivan Tetz, Kuviz, Banat. 836

HRASTOVO OLJE za vinnograde po ugodni ceni. — Tvrdka Ludvik Vernik, Velika Nedelja. 833

TRGOVSKA HIŠA z uplajanim vrtom sredi trga Sav. doline na prometnem kraju. Cena 85.000 Din. — Naslov v upravi lista. 827

HIŠA v bližini južnega kolodvora v Mariboru, spodobna za vsakega profesijonista. Pojasnila daje »Realiteta pisarnar, Maribor, Solska ulica 5. 826

KRASNO malo posestvo v lepem mirnem kraju, blizu mesta Maribor, 5 minut oddaljeno od žel. postaje za Din. 115.000.—, Kavarna Tement, Glavni trg, Maribor. 825

SE MALO RABLJEN voz (Landaver) po jako ugodni ceni. Naslov v upr. lista. 823

ROTACIJSKA črpalka — 25.000 l delavne zmogljivosti na eno uro, še malo rabljena. Naslov v upr. lista. 821

LEPO posestvo pri Ortenku blizu farne cerkve in šole s 6 orali legega gozda za posekati in 7 orali njive, travnikov in sadnega vrta ter hišo, hlevi itd. Karl Breznik, Celje, Dolgopolje št. 1. 798

HIŠA z gostilno z 8 sobami in tudi nekaj zemlje po nizki ceni. Kupec naj se zglasti osebno ali pismeno pri F. W. Rašica št. 1, Velike Lašče. 769

SLUŽBE:

BLAGAJNICA — kon-toristinja se išče za Bled. Naslov pri upr. lista. 828

TOVARNA za lepenke v Domžalah ISCE PREDDELAVCE izurjene v papirni stroki pri brusilec (Schleifer) ali pa stroji za lepenko. Ponudbe na I. Bonač, Ljubljana, Copova ulica 16.

KROJASKE pomočnice, samo boljše moči za vel. kose sprejme I. Sušnik, tu, Sv. Petra c. 16. 833

RAZNO:

ISCE SE ZA TAKOJ ena ali bolje dve skupni meblirani sobi v Mariboru proti zamenjavi za prazno pritlično stanovanje (kuhinja in dve sobi) v Ljubljani. Po-nudbe je poslati pod »Za-menjam stanovanje« na upr. listo. 834

GOSPODIČNA išče stanovanje za takoj, eventualno tudi s sostanovalko. Naslov v upr. listo. 832

ISCE SE stanovanje tri ali dve sobi s kuhinjo in drugimi pritliklinami v Ljubljani ali v okolici blizu železniške postaje proti dobri nagradi. Ponudbe pod inž. Koudekla »Promete«, tehni. ind. podj. Ljubljana, Miklošičeva cesta 4. 838

Vsakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh ni-ansah tovarna

J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče: Selenburgova ul. Štev. 4.

Podružnica: Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

.....

ZDRUŽENI STAVBENIKI, LJUBLJANA.

Poštni predal št. 70. ☐ ☐ ☐ Telefon št. 103, 180, 256, 447, 527.

Projektiranje in izvrševanje vsakovrstnih zgradb do največjega obsega. Na razpolago prvovrstni strokovnjaki in praktiki. Bogata oprema z gradbenim inventarjem.

➡ Specijalisti za železobetonske konstrukcije. ➡

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD V LJUBLJANI

Marjin trg 8. ☐ ☐ ☐ Podružnica v Murski Soboti. Hranilne vloge 4 1/2 % brez odbitka rentnega obrestuje s 4 2/3 % in invalidnega davka.

Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom pošto-čkovnega urada, vlagateljem so Položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča zaznambo na službene prejemke, proti poroštvo itd. ☐ ☐ ☐

Nova otvoritev!

Morsko kopališče in klimatično zimsko zdravilišče »Crikvenica«.

Hotel-Pension „Crnković“

Cast mi je p. n. občinstvo obvestiti, da sem moje podjetje dogradil in povečal, na novo napravil in z modernim komfortom uredil. Priporočam svojo I. razredno, večkrat odlikovano kuhinjo, kakor tudi domače in inozemske pijače. Krasni vrtni restavrant, gorke, morske kopelji v hotelu. — Dnevni promet od postaje Plase do Crikvenice. K vsakemu vlaku auto za osebo Din 75.—, k temu je všteto 25 kg prtljage. Na vsa vprašanja odgovarjam potom pošte.

S spoštovanjem

Josip Crnković, lastnik.

Premog in cement

prodaja najcenejše M. PETRIČ, Ljubljana, skladišče Balkan.

Razno perilo

za dame, gospode in deco priporoča trdika A. & E. SKABERNE Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Na debelo:

Venci, šopki in cvetlice za neveste, Zico, svilen, krep, tatet in cigaretni papir Abadie zlata znamka, Altesse, Golub, Stročnice št. 2 in 3, Crnilo Ia, ita. Razgladnice itd.

Uran — Papirnica

Ljubljana, Mestni trg številka 11.

Iščem

potnika za vinsko veletrgovino na Stajerskem, le prvovrstno moč. Nastop takoj!

Ponudbe pod št. 556 na upravništvo lista.

Lepi prostori

na prometnem kraju,

primerni za denarni zavod ali večjo pisarno se dajo v najem v Mariboru. Najemnina po dogovoru. Ponudbe pod šifro »Lepi prostori«, Ljubljana, pošto ležeče, do 25. maja.

Ustanovljeno 1. 1896. Ustanovljeno 1. 1896.

Mednarodni transport Antonie Biancheri & Co.**POSTOJNA,**

Centrala: Ponteba. Podružnice: Postojna (Poštni predal 17); Villach (Poštni predal 15). Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Odpreda vsake vrste blaga. Specijalna odpreda živil in zaklane živine v katerikoli kraj.

Eksport.**Veletrgovina haloških vin****Vinko Stoklas**

Sv. Andraž v Halozah, železniška postaja Ptuj priporoča svojo bogato zalogo prvovrstnega haloškega vina. V sredini vinogradov. Cene brezkonkurenčne!

Eksport.